

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 21C/19/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120313735
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tatiana Porubánová
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2021:6120313735.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trenčín sudkyňou JUDr. Tatianou Porubánovou v spore žalobcu Slovak Estate s. r. o., so sídlom v Bratislave, Tallerova 4, IČO 50 050 907, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária VASIL' & partners, s. r. o., so sídlom v Košiciach, Žižkova 4D, IČO 47 240 482, za ktorú koná JUDr. Martin Vasiľ, proti žalovanému Trenčiansky samosprávny kraj, so sídlom v Trenčíne, K dolnej stanici 20A, IČO 36 126 624, o zaplatenie 1 710,99 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žaloba sa zamieťa.

II. Žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu 1 710,99 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 12.05.2020 do zaplatenia. Žalobca je podielovým spoluvlastníkom (podiel o veľkosti 1/5 k celku) nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v k. ú. H., obec J. L., okres J. L., evidovanej na LV č. XXXX, ako pozemok, parcela reg. "E" č. XXX/X, o výmere 701 m², orná pôda. Z voľne dostupných zdrojov je nesporné, že je predmetná parcela zastavaná cestnou komunikáciou III. triedy č. XXXX, ktorá je v správe žalovaného. Vzhľadom k tejto skutočnosti teda dochádza k užívaniu jeho majetku žalovaným, u ktorého vzniká v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodné obohatenie. Vzhľadom k uvedenému predstavuje dlh žalovaného voči žalobcovi za užívanie predmetnej nehnuteľnosti od 19.02.2018 do 11.05.2020 (813 dní) sumu 1 710,99 eur, pričom táto bola určená ako 10% hodnoty predmetných nehnuteľností ročne a hodnota nehnuteľností bola určená ako priemer cien stavebných pozemkov, resp. zastavaných pozemkov v k.ú. H. resp. okolitých obciach.

2. Okresný súd Banská Bystrica v upomínacom konaní vydal 14.01.2021 pod sp. zn. 33Up/1105/2020 platobný rozkaz, ktorým žalobcovi v celom rozsahu vyhovel.

3. Žalovaný podal v zákonnej lehote odpor proti platobnému rozkazu a neuznal nárok vznesený žalobcom ani čo do dôvodu ani čo do výšky. Poukázal na rozhodovaciu činnosť súdov, z ktorej vyplýva, že daný skutkový stav zastavania pozemku cestnou komunikáciou vylučuje možnosť domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia za jeho užívanie, keďže ide o finančnú náhradu za vznik vecného bremena, ktorá je jednorazovou náhradou a neexistuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo tomuto záveru, (napr. rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 26.11.2014, č. k.: 10C/151/2013-228, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 2Co/81/2015). Problematikou náhrad za zákonné obmedzenie vlastníckeho práva v obdobnej veci sa zaoberal aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/89/2008 zo dňa 21.12.2009, v ktorom okrem iného uviedol: "Pre posúdenie uplatneného nároku bolo rozhodujúce, či právna úprava jeho

priznanie v žalovanej forme (ako opakujúce plnenie) umožňuje. Právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého v prejednávanej veci nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom ako opakujúce plnenie (rentu) nemožno priznať, považuje dovolací súd za správny a zodpovedajúci zistenému skutkovému stavu. Na doplnenie však považuje za potrebné uviesť, že ak by zákony týkajúce sa odvetvia energetiky, priznávajúce oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam v prospech vlastníka prevádzkovateľov energetických zariadení (napr. oprávnenie stavať na cudzích nehnuteľnostiach stavby elektrického vedenia, odstraňovať stromy a pod.) a ukladajúce vlastníkom nehnuteľností povinnosť strpieť výkon týchto oprávnení, t.j. upravujúce tzv. zákonné vecné bremená (zákonné obmedzenia vlastníckeho práva), neriešili zároveň poskytovanie náhrad za vzniknuté zákonné vecné bremená, bolo by možné odvodiť poskytnutie týchto náhrad priamo z čl. 20 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, resp. aj z § 128 ods. 2 Obč. zákonníka, ktorý je však len zopakovaním obsahu uvedenej ústavnej normy. K správnej aplikácii a interpretácii ustanovenia § 128 Obč. zákonníka treba uviesť, že odsek 1 tejto právnej normy upravuje podmienky dočasného (prechodného) obmedzenia vlastníckeho práva spočívajúce v použití veci vlastníka, zatiaľ čo odsek 2 sa týka trvalých obmedzení vlastníckeho práva. Kritériá vyplývajúce z odseku 1 o podmienkach obmedzenia vlastníctva na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere sa netýkajú zákonných vecných bremien ako trvalých obmedzení vlastníckeho práva, preto na rozhodovanie o náhrade za tieto trvalé obmedzenia nie sú použiteľné. Pri nedostatku inej právnej úpravy by právo na náhradu za vzniknuté zákonné vecné bremená bolo možné odvodiť aj zo všeobecne uznávaných právnych princípov ako príkazov na ochranu základných práv a slobôd, teda aj základného práva vlastníť a užívať majetok. Pokiaľ ale tieto špeciálne predpisy, na základe ktorých vznikli zákonné vecné bremená, otázku náhrad a s tým spojené obmedzenie vlastníckeho práva upravujú, treba podmienky vzniku a zániku práva na náhradu ako aj formu a spôsob náhrady posudzovať podľa v nich obsiahnutej hmotnoprávnej úpravy. Pri aplikácii tejto úpravy treba rešpektovať zásadu zákazu pravej retroaktivity, z ktorej vyplýva, že vznik právnych vzťahov a nároky z nich vzniknuté pred účinnosťou novej právnej úpravy sa zásadne posudzujú podľa právnej úpravy platnej v dobe ich vzniku. V preskúmvanej veci to potom znamená, že ak došlo k vzniku vecného bremena za účinnosti elektrizačného zákona (§ 22 ods. 1), nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva bolo potrebné posudzovať podľa tohto zákona. Právny záver o nemožnosti priznať náhradu za zákonné vecné bremená, ak nárok tento nárok podľa elektrizačného zákona zanikol alebo ak vo forme opakujúceho sa plnenia (renty) ani nevznikol, však neznamená úplnú bezplatnosť obmedzení vlastníckeho práva vyplývajúcich z vecného bremena. Na existujúce práva a povinnosti zo zriadeného vecného bremena sa treba pozerať podľa zásady nepravej retroaktivity. To

znamená, že nevyplývajú z právnej úpravy, na základe ktorej vznikli, ale zo súčasnej zákonnej úpravy zákonných vecných bremien. Vecné bremená zriadené na základe zákona (teda nielen podľa spomínaných energetických zákonov) majú špecifický režim, upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Aj keď majú nesporný verejnoprávny prvok daný spôsobom ich vzniku a účelom, ktorému slúžia, nemožno prehliadať, že majú aj významný prvok súkromnoprávny. Občianske právo definuje vecné bremená ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečo sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená tento charakter majú tiež. Ich režim ale nie je celkom totožný s režimom zmluvných vecných bremien, lebo sa riadi špeciálnou úpravou právnych predpisov, ktoré upravujú činnosti, na ktorých prevádzkovanie vznikli. Nejde ale o úpravu komplexnú, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Preto pokiaľ tieto špeciálne predpisy nemajú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou občianskoprávnou úpravou. To potom znamená, že ak špeciálne predpisy zákonných vecných bremien neupravujú náhrady súvisiace s ich výkonom, treba použiť úpravu súkromnoprávnu. Z ustanovenia § 151n ods. 3 Obč. zákonníka vyplýva, že nositeľ oprávnení z vecného bremena je povinný znášať primerané náklady na zachovanie (údržbu) veci zaťaženej vecným bremenom a na jej opravy. Zásadne teda nemožno užívať vecné bremená celkom bezplatne, ale za odplatu, ktorá zahŕňa výdavky spojené so zachovaním veci a s jej opravami (porovnaj nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 25/2004 z 25. januára 2005 publikovaný v Zbierke náleзов a uznesení zväzok 36, ročník 2005 - I. diel pod č. 14, dostupný aj na <http://nalus.usoud.cz>). V preskúmvanej veci však aplikácia § 151n ods. 3 Obč. zákonníka neprichádzala do úvahy, pretože nárok vyplývajúci z tohto ustanovenia (vychádzajúc zo skutkových okolností vymedzených v žalobe) sa predmetom konania nestal". Za týchto okolností podľa žalovaného nemožno považovať nároky uplatňované žalobcom v tomto konaní v podobe náhrady za obmedzovanie vlastníckeho práva k pozemku v období od 19.02.2018 do 11.05.2020 za dôvodné práve so zreteľom na existenciu vecného bremena zriadeného na predmetnej nehnuteľnosti zákonom a so zreteľom na jednorazovosť takejto náhrady, ktorú však žalobca v tomto konaní nepožaduje. Žalobca so zreteľom na právny charakter predmetnej nehnuteľnosti mohol si uplatňovať len jednorazovú

formu náhrady za zradenie vecného bremena. Žalovaný vzniesol zároveň námietku premlčania nároku náhrady za vecné bremeno, s poukazom na vyššie uvedené rozhodnutia súdov, nakoľko premlčacia doba v danom prípade začala plynúť od účinnosti zákona č. 66/2009 Zb. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky. Trojročná všeobecná premlčacia doba uplynula dňom 02.07.2012, pričom je zrejmé, že žaloba zo strany žalobcu na príslušnom prvostupňovom súde bola podaná až v roku 2021, a teda po márnou uplynutí zákonom určenej premlčacej doby. Ďalej žalovaný uviedol, že je vlastníkom ciest II. a III. triedy na území kraja vrátane prejazdnych úsekov ciest II. a III. triedy cez obce, podľa § 3d, ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov. Na základe vykonanej identifikácie pozemku registra "E" parc. č. XXX/X k. ú. Milochov s použitím ortofotomapy geografického informačného systému a rovnako tak ako vyplýva aj zo k žalobe predloženej kópie katastrálnej mapy, predmetný pozemok sa iba z časti nachádza pod cestnou komunikáciou III/1983 vo vlastníctve žalovaného. Žalobcovi v súvislosti s údržbou komunikácie nevznikajú žiadne náklady, nakoľko o udržiavanie cestnej komunikácie III/1983 sa na svoje náklady stará žalovaný. Významnou skutočnosťou je aj tá, že žalobca sa stal spoluvlastníkom predmetného pozemku v roku 2017, teda už v čase, kedy cesta bola vybudovaná viac ako 50 rokov, pričom bezpochyby žalobca kupoval spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti "ako stojí a leží" a o existencii cesty musel mať vedomosť. Podľa názoru žalovaného tak ide jednoznačne o špekulatívne konanie zo strany žalobcu a preto navrhol aj aplikáciu ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka odoprieť právnu ochranu uplatňovaného práva.

4. Žalobca nesúhlasil s argumentáciou žalovaného uvedenou v odpore, konkrétne s aplikáciou § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce upravuje zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, podľa § 4 tohto zákona ak nemá vlastník stavby ku dnu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dnom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Užívanie pozemkov zo strany žalovaného tak predstavuje jednoznačné obmedzenie vlastníckeho práva. Zákon č. 66/2009 Z. z. neustanovuje žiadnu konkrétnu formu, v akej by mala byť vlastníkovi pozemku poskytnutá náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva. V nadväznosti na uvedené je preto potrebné vychádzať z čl. 20 Ústavy SR v spojení s čl. 11 Listiny základných práv a slobôd, ako aj zo všeobecnej právnej úpravy vecných bremien nachádzajúcej sa v Občianskom zákonníku. Podľa týchto predpisov je potrebné pri obmedzení vlastníckeho práva dbať na to, aby za jeho obmedzenie bola docieľená spravodlivá rovnováha medzi požiadavkami verejného záujmu a záujmami jednotlivca a zohľadnené konkrétne okolnosti jednotlivých obmedzení vlastníckeho práva. Vecné bremeno má byť v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. zriadené len dočasne, čo potvrdzuje aj dôvodová správa k zákonu č. 66/2009 Z. z., v zmysle ktorej nezakladá zriadené bremeno vlastnícke právo k pozemkom a nie je ani definitívnym riešením. Náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva v tomto prípade predstavuje náhradu za obdobie do vykonania konečného usporiadania vlastníckych vzťahov k predmetným pozemkom a účelom je ochrana vlastníckeho práva počas obdobia do definitívneho usporiadania vlastníckych vzťahov. Presnejší obraz pomáha utvárať rozhodovacia prax súdov v sporoch, ktorých predmetom je určenie náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva na základe zákona č. 66/2009 Z. z.. V otázke náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva sa rozhodovacia prax súdov prikláňa k možnosti poskytnutia náhrady aj vo forme opakovaného plnenia a nie jednorazovej náhrady. Takéto stanovisko vyslovil Najvyšší súd SR v rámci Uznesenia sp. zn. 4 MCdo 2/2014 zo dňa 23.04.2015: "Ak potom zákon č. 66/2009 Z. z. nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhania sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťažených zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku, záver o neexistencii práva vlastníkov pozemku na náhradu núteného obmedzenia vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú, nemôže byť v súlade nielen s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, Listinou základných práv a slobôd, ale ani s Ústavou Slovenskej republiky."

5. Nebolo medzi stranami sporné, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom (podiel o veľkosti 1/5 k celku) nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v k. ú. H., obec J. L., okres J. L., evidovanej na LV č. XXXX,

ako pozemok, parcela reg. "E" č. XXX/X, o výmere 701 m², orná pôda a že predmetná parcela je zastavaná cestnou komunikáciou III. triedy č. 1983, ktorá je v správe žalovaného. Rovnako nebolo sporné, že zastavaná plocha cestného telesa nepredstavuje celú výmeru parcely č. XXX/X., žalobca ale žiadal náhradu za užívanie celej parcely, pretože po krajoch cesty sú len úzke pásy, ktoré nemožno žiadny, spôsobom využiť. Žalobca upresnil, že výšku náhrady za užívanie predmetnej parcely vypočítal z hodnoty 10 % zo sumy 45,00 eur za 1 m², výmery 701 m², podielu 1/5 za užívanie 813 dní.

6. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

7. Podľa čl. 11 ods. 4 Ústavného zákona č. 23/1991 Z. z., ktorým sa uvádza Listina základných práva slobôd, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme a to na základe zákona a za náhradu.

8. Podľa § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka, vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak a to len na základe zákona len na tento účel a za náhradu.

9. Podľa § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou na základe závetu, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona.

10. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojim umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len pozemok pod stavbou).

11. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov vlastníkom stavby prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom, môže poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, poskytne vlastník stavby v tom istom katastrálnom území.

12. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z., ak sa neuplatní postup podľa ods. 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu.

13. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkovi stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

14. Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona, vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

15. Podľa § 100 ods. 1, 2, § 101 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

16. Zákon č. 66/2009 Z. z. bol prijatý za účelom usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku. Z uvedených dôvodov nemožno pri jeho výklade aplikovať iný špeciálny právny predpis. Ustanovenie § 4 ods. 2 zákona nemožno chápať tak, že by vlastníkovi pozemku do pridelenia náhradného pozemku, resp. do vykonania pozemkových úprav nevzniklo právo na poskytnutie náhrady za vecné bremeno, ktorým je jeho pozemok zaťažený zo zákona. Bolo by v rozpore so zásadou ochrany vlastníckeho práva, ak by vlastníkovi pozemku neprislúchala náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno zaťažujúce jeho pozemok. V konaní zostalo však sporné, či žalobcovi prislúcha za zriadenie zákonného vecného bremena jednorazové plnenie, alebo opakujúce sa plnenie. V konaní zostalo tiež sporné aj prípadné premlčanie nároku žalobcu.

17. Vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Zároveň však majú aj súkromnoprávny prvok. Vecné bremeno totiž charakterizuje občianske právo ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená tento charakter majú tiež. Ich režim nie je celkom totožný s režimom zmluvných vecných bremien, pretože sa riadia špeciálnou úpravou právnych predpisov, avšak nejde o komplexnú úpravu, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Preto pokiaľ tieto špeciálne predpisy nemajú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou úpravou, občianskoprávnou. Práva a povinnosti zo zriadeného vecného bremena vyplývajú nielen z právnej úpravy, na základe ktorej vznikli, ale aj zo zákonnej úpravy zákonných vecných bremien. Pokiaľ súčasné špeciálne predpisy zákonných vecných bremien neupravujú náhrady súvisiace s ich výkonom, je potrebné použiť úpravu súkromnoprávnou.

18. Aj keď zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 4 tohto zákona vzniká za náhradu, je potrebné v tejto súvislosti vychádzať aj z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a z čl. 20 ods. 4 Ústavy SR. Vecné bremeno vzniká in rem a vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na zmenu vlastníctva, a tak nemožno jeho vznik posudzovať samostatne u každého vlastníka zaťaženého pozemku. Z uvedeného potom vyplýva, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, a teda nemá charakter opakovaného plnenia (renty). Zákonodarca explicitne neupravil mechanizmus opakujúceho plnenia z práva na primeranú náhradu zo zákonného vecného bremena. Ak by tento cieľ zákonodarca sledoval, nepochybne by takáto regulácia opakujúceho sa plnenia bola v zákone presne stanovená. Pokiaľ by v prípade výslovného neuvedenia toho, že sa jedná o jednorazovú finančnú náhradu v zákone, bol v podstate prevzatý len režim bezdôvodného obohatenia nazvaný ako nárok za náhradu za zriadenie vecného bremena, bol by tento postup nelogický, nakoľko by sa aplikovali všeobecné predpisy ohľadom bezdôvodného obohatenia na právne vzťahy, ktoré sú upravené špeciálnym zákonom, ktorý hovorí o vzniku vecného bremena, pričom inštitút vecného bremena je považovaný za inštitút, ktorého náhrada za zriadenie sa vypláca jednorazovo.

19. Predmetný pozemok, parc. č. 236/1, bol zaťažený vecným bremenom až nadobudnutím účinnosti zákona č. 66/2009 Zb., teda od 01.07.2009. Žalobca sa stal vlastníkom podielu tohto pozemku v roku 2017, účinnosťou zákona č. 66/2009 Z. z. sa vlastník (žalovaný) stavby, cestného telesa, stal oprávneným užívateľom pozemku, predmetná komunikácia bola na mieste od cca šesťdesiatich rokov. Toto vylučuje možnosť žalobcu domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia za jeho užívanie, keďže ide o finančnú náhradu za vznik vecného bremena, ktorá je jednorazovou náhradou a neexistuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo tomuto záveru. Vlastníkovi pozemku náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva patrí v zmysle ochrany základných práv a slobôd, táto ochrana sa však musí poskytovať v medziach zákona a niet dôvodu, aby sa v danej veci vylúčilo použitie inštitútu premlčania. Nemožno sa stotožniť s názorom žalobcu v tom zmysle, aby sa jeho právo mohlo vykonávať bez obmedzení, neurčito. Ide o majetkové právo, ktoré podlieha premlčaniu (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Vznik práva z vecného bremena zo zákona je evidentne daný a tým aj časový aspekt možnosti uplatnenia tohto práva na rozdiel od bezdôvodného obohatenia, ktoré je jednou z foriem protiprávneho stavu a ktoré možno uplatňovať priebežne, postupne ako vzniká, a teda až kým nie je odstránený protiprávny stav. V predmetnej veci však ide o právo na plnenie zo zákona,

konkrétne zo zákonom stanoveného vecného bremena, nejde o nárok z protiprávneho stavu, ale o nárok, ktorý vyplýva vlastníčkovi trpiaceho pozemku so zákonom predpokladaného stavu.

20. Význam inštitútu premlčania, spočíva najmä v tom, aby sa neodďaľovalo uplatnenie práva na súde zo strany veriteľov. Má to význam nielen z dôvodu hospodárnosti, ale aj z dôvodu zadovažovania dôkazných prostriedkov, ktorých zabezpečenie je spravidla plynutím času komplikovanejšie. Nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným zákonom podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej lehote podľa § 101 Občianskeho zákonníka, a to z toho dôvodu, že nie je Občianskym zákonníkom alebo iným predpisom ustanovená osobitná premlčacia doba a všeobecná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Premlčacia doba v danom prípade začala plynúť od účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., trojročná všeobecná premlčacia doba uplynula dňom 02.07.2012, žaloba zo strany žalobcu na príslušnom súde bola podaná 05.06.2020, teda po márnou uplynutí zákonom určenej premlčacej doby.

21. Ako predbežnou otázkou sa súd v prvom rade zaoberal vznesenou námietkou premlčania a dospel k záveru, že táto námietka bola dôvodná. Preto bola žaloba zamietnutá a nebol dôvod zaoberať sa ďalšími námietkami žalovaného. Žalobca so zreteľom na právny charakter predmetnej nehnuteľnosti si mohol uplatňovať len jednorazovú formu náhrady za zradenie vecného bremena, uplynutím 3-ročnej lehoty od účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. došlo k premlčaniu nároku na náhradu za zriadenie vecného bremena.

22. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, a to podľa pomeru úspechu vo veci. Žalobkyňa bola v celom rozsahu úspešná, a preto jej súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % proti žalovanému, ktorý v konaní úspešný nebol.

23. O výške trov konania rozhodne súd v zmysle § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu písomne dvojmo.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1, 2, 3 CSP "odvolacie dôvody" (ods.1) odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(ods.2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

(ods.3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP "Novoty v odvolacom konaní" - prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.